

	<h2 style="margin: 0;">СИЛАБУС</h2> <h3 style="margin: 0;">НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ</h3> <h3 style="margin: 0;">«АГРАРНА ПОЛІТИКА ТА ЗЕМЕЛЬНІ</h3> <h3 style="margin: 0;">ВІДНОСИНИ»</h3> <p style="margin: 5px 0;"><b>Рівень вищої освіти: <u>перший (бакалаврський)</u></b></p> <p style="margin: 5px 0;"><b>Спеціальність: <u>204 Технологія виробництва і</u></b> <b><u>переробки продукції тваринництва</u></b></p> <p style="margin: 5px 0;"><b>Рік навчання: <u>4-й, семестр 7-8-й</u></b></p> <p style="margin: 5px 0;"><b>Кількість кредитів ECTS: <u>7 кредитів</u></b></p> <p style="margin: 5px 0;"><b>Назва кафедри: <u>адміністративного</u></b> <b><u>менеджменту та альтернативних джерел енергії</u></b></p> <p style="margin: 5px 0;"><b>Мова викладання: <u>українська</u></b></p>
<b>Лектор курсу</b>	<b>д.е.н., проф. Лутковська Світлана Михайлівна</b>
<b>Контактна інформація лектора (e-mail)</b>	<b>svetvsau@gmail.com</b>

### ОПИС НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Навчальна дисципліна «Аграрна політика та земельні відносини» є обов'язковою компонентою ОПП.

Загальний обсяг дисципліни 210 год.: лекції – 50 год.; практичні заняття – 44 год., самостійна робота – 116 год.

Формат проведення: лекції, практичні заняття, семінарські заняття, консультації. Підсумковий контроль – залік, екзамен.

Під час вивчення даної дисципліни можуть використовуватись знання, отримані з таких дисциплін: «Загальні правові засади та академічна доброчесність», «Технологія виробництва та переробки продукції рослинництва», «Історія України», «Економіка і бухгалтерський облік у тваринництві».

Основні положення навчальної дисципліни можуть застосовуватися в подальшій фаховій діяльності.

### Призначення навчальної дисципліни

Навчальна дисципліна «Аграрна політика та земельні відносини» формує у студентів розуміння причин та цілей державного втручання в діяльність аграрного сектору. Сучасні знання щодо практичних аспектів здійснення аграрної політики та економічних наслідків застосування окремих інструментів є важливим напрямом підготовки фахівців економічного профілю. Підготовка здобувачів вищої освіти має на меті дати слухачам теоретичні знання й сформувані у них практичні уміння опрацьовувати та обґрунтовувати конкретні пропозиції, що стосуються актуальних проблем розвитку агропромислового комплексу України. Чільне місце серед них

посідає розробка обґрунтування сучасної аграрної політики, на основі якої і має відбуватися реформування економічних відносин. Вивчення навчальної дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» передбачає: розуміння процесу формування нової аграрної політики та її адаптації до європейського законодавства; впровадження системи тактичних та довгострокових стратегічних заходів державного регулювання направлених на формування необхідних умов для ефективного функціонування агропродовольчого сектора економіки: формування експортного потенціалу сільськогосподарської продукції; забезпечення фізичної та економічної доступності продуктів харчування; підвищення якості продукції, забезпечення національної продовольчої та екологічної безпеки та переорієнтації аграрної політики країни у напрямку сталого розвитку.

### **Мета вивчення навчальної дисципліни**

Метою вивчення компоненти «Аграрна політика та земельні відносини» є формування у студентів системи знань про сучасні аспекти формування та здійснення аграрної політики України, розкриття значення загальних аспектів формування земельних відносин в Україні, розвиток у студентів критичного мислення та аналітичних здібностей у використанні принципів та методів економічного аналізу для розуміння та оцінки проблем аграрного комплексу і тенденцій його розвитку з точки зору впливу на розвиток економіки прийнятих політичних рішень в аграрній сфері. Крім того закладаються навички практичного застосування отриманих знань.

### **Завдання вивчення дисципліни**

Під час вивчення дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» здобувач має опанувати: знання базису функціонування сучасної економічної системи України, її аграрної політики; вивчення еволюції аграрних трансформацій в Україні; вивчення ресурсного забезпечення та науково-технічних аспектів аграрної політики України; вивчення розвитку майнових відносин на сучасному етапі та в умовах глобалізації світового господарства; розвиток аналітичних навичок для прийняття рішень; формування розуміння політичного процесу та аналізу факторів, що на нього впливають; аналіз причинно-наслідкових зв'язків між конкретними політичними рішеннями в розвитку сільськогосподарського виробництва; оцінку результатів впливу конкретного політичного рішення на соціальні процеси в сільській місцевості; формування світогляду для забезпечення раціонального використання природних ресурсів, оцінка впливу сільськогосподарського виробництва на навколишнє середовище; аналіз факторів, що впливають на виробництво і споживання продовольства, доходи населення та інші показники економічного розвитку; усвідомлення глобальної перспективи впливу політичних рішень на розвиток сільського господарства; розуміння принципів та цілей успішного досвіду реалізації зарубіжних та вітчизняних програм підтримки АПК.

## **ПЕРЕЛІК КОМПЕТЕНТНОСТЕЙ, ЯКИХ НАБУВАЄ ЗДОБУВАЧ ПРИ ВИВЧЕННІ ДИСЦИПЛІНИ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ**

У результаті вивчення навчальної дисципліни здобувач вищої освіти повинен володіти інтегральною, загальними та фаховими компетентностями та програмними результатами, зокрема:

*інтегральна компетентність (ІК):* Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми з технології виробництва і переробки продукції тваринництва або у процесі навчання, що передбачає застосування теорій та методів зооінженерії і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.

*загальні компетентності (ЗК):*

ЗК 1. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні.

ЗК 2. Здатність зберігати та примножувати моральні, культурні, наукові цінності і досягнення суспільства на основі розуміння історії та закономірностей розвитку предметної області, її місця у загальній системі знань про природу і суспільство та у розвитку суспільства, техніки і технологій, використовувати різні види та форми рухової активності для активного відпочинку та ведення здорового способу життя

ЗК 3. Здатність застосовувати знання в практичних ситуаціях.

ЗК 6. Здатність працювати в команді та мати навички міжособистісної взаємодії.

ЗК 8. Прагнення до збереження навколишнього середовища  
*спеціальні (фахові, предметні) компетентності (СК)*

СК 1. Здатність використовувати професійні знання в галузі виробництва і переробки продукції тваринництва для ефективного ведення бізнесу.

## **ПРОГРАМНІ РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ВІДПОВІДНО ДО ОСВІТНЬОЇ ПРОГРАМИ:**

ПРН 3. Виконувати функціональні обов'язки, нівелюючи вплив різних чинників та виробничих ситуацій.

ПРН 4. Організувати спільну діяльність робочого колективу. ПРН 5. Забезпечувати якість виконуваних робіт.

ПРН 6. Впливати на дотримання вимог щодо збереження навколишнього середовища.

Вивчення даної дисципліни формує у здобувачів освіти соціальні навички (softskills): комунікативність (реалізується через: метод роботи в парах та групах, метод презентації), робота в команді (реалізується через: метод проєктів), лідерські навички (реалізується через: робота в групах, метод проєктів).

## ПЛАН ВИВЧЕННЯ НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

№ з/п	Назва теми	Форми організації навчання та кількість годин		Самостійна робота, кількість годин
		лекційні заняття	практичні заняття	
7- семестр				
1	Еволюція аграрних трансформацій в Україні	2	2	3
2	Аграрна політика: суть, методи та основні компоненти.	2	2	3
3	Інституційні засади здійснення аграрної політики в Україні.	2	2	3
4	Аграрна політика в країнах ЄС.	2	2	4
5	Аграрна політика в країнах світу.	2	-	3
6	Продовольча безпека. Ринок продовольства.	2	-	3
7	Продовольча безпека України. Сучасний стан та нормативно-правове регулювання.	2	2	3
8	Інструменти реалізації аграрної політики	2	2	3
9	Інструменти регулювання зовнішньої торгівлі агропродовольчою продукцією.	2	2	3
10	Ресурсне забезпечення та науково-технічні аспекти аграрної політики.	2	2	3
11	Інноваційна діяльність та аграрна освіта.	2	2	3
12	Розвиток майнових відносин власності, форм господарювання та інтеграційних відносин.	2	2	4
13	Сучасні тенденції розвитку інтеграційних процесів у АПК.	2	2	4
8 - семестр				
14	Соціальна політика у сільській місцевості – один з важливих аспектів аграрної політики України.	2	2	7
15	Особисті селянські та фермерські господарства як рушійна сила аграрної політики.	2	2	7
16	Етапи здійснення земельної реформи.	2	2	7
17	Державний земельний кадастр і сучасний стан земельної реформи.	2	2	7
18	Ринок землі в Україні.	2	4	7
19	Земельні відносини в Україні: сучасний стан.	2	2	7
20-21	Асоціація між Україною та ЄС.	4	2	8
22	Наближення законодавства України до законодавства ЄС.	2	2	8
23-24	Екологічна безпека.	4	2	8
25	Аграрна політика України під час воєнного стану	2	2	8
	<b>Разом:</b>	<b>50</b>	<b>44</b>	<b>116</b>

## Самостійна робота здобувача вищої освіти

Самостійна робота студента організовується шляхом видачі індивідуального переліку питань і практичних завдань з кожної теми, які не виносяться на аудиторне опрацювання та виконання індивідуального творчого завдання (гугл-презентації).

Виконання здобувачем самостійної роботи передбачає, за необхідності, отримання консультацій або допомоги відповідного фахівця. Навчальний матеріал навчальної дисципліни, передбачений робочою програмою для засвоєння здобувачем у процесі самостійної роботи, виносяться на поточний і підсумковий контроль поряд з навчальним матеріалом, який опрацьовувався під час аудиторних занять. Організація самостійної роботи здобувачів передбачає: планування обсягу, змісту, завдань, форм і методів контролю самостійної роботи, розробку навчально-методичного забезпечення; виконання здобувачем запланованої самостійної роботи; контроль та оцінювання результатів, їх систематизацію, оцінювання ефективності виконання здобувачем самостійної роботи.

Індивідуальні завдання здобувач виконує самостійно під керівництвом викладача згідно з індивідуальним навчальним планом.

У випадку реалізації індивідуальної освітньої траєкторії здобувача заняття можуть проводитись за індивідуальним графіком.

### Види самостійної роботи

№	Вид самостійної роботи	Години	Терміни виконання	Форма та метод контролю
1	Підготовка до лекційних та практичних занять	24	щотижнево	Усне та письмове опитування
2	Підготовка самостійних питань з тематики дисципліни	38	щотижнево	Усне та письмове опитування
3	Індивідуальні творчі завдання (виконання презентації за заданою проблемною тематикою)	44	Протягом I, II семестрів	Обговорення та оцінювання виступу з презентацією
4	Підготовка до контрольних робіт та тестування	10	2 рази на семестр, залік, екзамен	Тестування
<b>Разом</b>		<b>116</b>		

### РЕКОМЕНДОВАНІ ДЖЕРЕЛА ІНФОРМАЦІЇ

#### Основна література

1. Калетнік Г.М., Гончарук І.В., Ємчик Т.В., Лутковська С.М. Аграрна політика та земельні відносини: підручник. – Вінн. нац. аграр. ун-т. – Вінниця, ВНАУ, 2020. – 307с.

2. Аграрний і сільський розвиток для зростання та оновлення

української економіки: наукова доповідь / за ред. чл.-кор. НАН України Бородіної О.М., д-ра екон. наук Шубравської О.В.; НАН України, ДУ «Ін-т екон. та прогнозув. НАН України». К., 2018. 152 с.

3. Економіка сільського господарства: Навчальний посібник / С. М. Рогач, Н. М. Суліма, Т. А. Гуцул, Л. В. Ярема. – Київ: ЦП «Компринт», 2018. – 517 с.

4. Калетнік Г.М. Управління регіональною продовольчою безпекою в умовах економічної нестабільності. Монографія. Вінниця: Меркьюрі-Поділля. 2015. 252с.

5. Калетнік Г. М. Державне регулювання економіки : навч. посібник. М-во освіти і науки, молоді та спорту України. М-во аграр. політики і продовольства України. ВНАУ. К. : Хай–Тек Прес. 2011. 427 с.

6. Гусєва О.Ю., Воскобоева О.В., Ромащенко О.С. Регіональна економіка: навчальний посібник. Київ: Державний університет телекомунікацій, 2020. 121с.

7. Стратегічні напрями соціально-економічного розвитку аграрного сектору економіки України: [Колективна монографія] / За заг. редакцією А. В. Руснак. Херсон: ТОВ «ВКФ «СТАР» ЛТД», 2017. 432 с.

### **Додаткова література**

1. Данкевич В.Є., Данкевич Є. М., Лутковська С.М. Вплив інновацій та інтернету речей на підвищення економічної ефективності управління земельними ресурсами аграрних підприємств. Актуальні проблеми економіки. 2024. № 5 (275). С. 41-49. DOI: 10.32752/1993-6788-2024-1-275-41-49

2. Лутковська С.М., Лебідь О.В. Еколого-економічні умови активізації інвестиційної діяльності АПК України. Інвестиції: практика та досвід. 2024. № 16. С. 78-87. DOI: 10.32702/2306-6814.2024.16.78

3. . Лутковська С.М., Зеленчук Н.В. Розвиток біоенергетики в Україні – енергетична та економічна безпека в умовах сталого розвитку. Ефективна економіка. 2021. № 12. DOI: 10. 32702/2307-2105-2021.12.2

4. Лутковська С.М., Коломієць Т.В., Зеленчук Н.В. Перспективи розвитку відновлюваної енергетики в контексті євро інтеграційних процесів на шляху до сталого економічного розвитку. Інвестиції: практика та досвід. 2023. № 1. С. 11-21. DOI: 10.32702/2306-6814.2023.1.11

5. Лутковська С. Економічні механізми модернізації системи екологічної безпеки сталого розвитку. Галицький економічний вісник. 2020. №3 (64). С. 25-31. DOI: [https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk\\_tntu2020.03.025](https://doi.org/10.33108/galicianvisnyk_tntu2020.03.025)

6. Калетнік Г.М. Диверсифікація розвитку виробництва біопалив – основа забезпечення продовольчої, енергетичної, економічної та екологічної

безпеки України. *Вісник аграрної науки*. 2018. № 11 (788). С. 169-176.

7. Калетнік Г.М. Перспективи підвищення енергетичної автономії підприємств АПК в рамках виконання енергетичної стратегії України. *Вісник аграрної науки Причорномор'я*. 2019. Вип. 4. С. 90-98.

8. Колесник Т. В., Мазур С. А. Проблеми становлення та розвитку ринку землі в аграрній економіці. *Міжнародний науковий журнал «Інтернаука»*. Серія: «Економічні науки». 2018.-№7(15). С.99-107.

9. Лутковська С.М. Засади еколого-економічної безпеки АПК за умов сталого розвитку: теоретико-концептуальні аспекти. *Міжнародний науково-виробничий журнал «Економіка АПК»*. 2019. Вип. 12. С. 87-96.

10. Лутковська С.М. Модернізація системи екологічної безпеки еколого- економічного розвитку. *«Актуальні проблеми інноваційної економіки»*. 2019. Том 4. №4. С. 216-225.

11. Пришляк Н. В., Балдинюк В. М. Ефективність виробництва сільськогосподарської продукції як сировини для переробки на біопалива. *Агросвіт*. 2019. № 21. С. 47–58.

12. Пронько Л.М., Кулик Н.М. Напрями реалізації державної підтримки аграрного сектора економіки в ринкових умовах господарювання // Всеукраїнський Науково-практичний журнал *«Економіка, фінанси, менеджмент»* ВНАУ. № 1, 2019 р. С. 23-32.

13. Пронько Л.М., Фурман І.В. Формування державної програми підтримки підприємств-агровиробників України з урахуванням світового досвіду. *«Економіка АПК»* ІАЕ УААН. № 11, 2019р. С.85-96.

### **Інформаційні ресурси**

1. Про державні соціальні стандарти і державні соціальні гарантії [Електронний ресурс]: Закон України № 2017-III від 05.10.2000 р. - Режим доступу: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/2017-14#Text>

2. Закон України «Про особисте селянське господарство» № 742-IV від 15.05.2003 <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/742-15#Text>

3. Закон України «Про державну підтримку сільського господарства України» №1877-IV від 24 червня 2004 року <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1877-15#Text>

4. Закон «Про внесення змін до деяких законодавчих актів України щодо обігу земель сільськогосподарського призначення» №2178-10 від 31 березня 2020 рок. [Електронний ресурс]: [https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4\\_1?pf3511=67059](https://w1.c1.rada.gov.ua/pls/zweb2/webproc4_1?pf3511=67059)

5. Тестові завдання з дисципліни «Аграрна політика та земельні відносини» (внутрішній сайт ВНАУ) [http://socrates.vsau.org/web\\_thesaurus/test.php?test\\_code=p585n9](http://socrates.vsau.org/web_thesaurus/test.php?test_code=p585n9)

6. Методичні розробки (внутрішній сайт ВНАУ) [http://socrates.vsau.org/method/getfile.php/55447.pdf?x=1&card\\_id=1396\\_7](http://socrates.vsau.org/method/getfile.php/55447.pdf?x=1&card_id=1396_7)

**СИСТЕМА ОЦІНЮВАННЯ ТА ВИМОГИ ДО**

## КОНТРОЛЮ ЗНАНЬ ЗДОБУВАЧІВ ВИЩОЇ ОСВІТИ

Освітня компонента викладається у 2-х семестрах, на кожний з яких виділяється по 100 балів. 7-й семестр завершується – заліком, 8-й – екзаменом.

### Розподіл балів за видами навчальної діяльності за один семестр

Вид навчальної діяльності		Бали
<b>Атестація 1</b>		
1	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
2	Участь у роботі на практичних заняттях	6
3	Виконання домашніх завдань	4
4	Виконання контрольних робіт, тестування	10
5	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
<b>Всього за атестацію 1</b>		<b>30</b>
<b>Атестація 2</b>		
6	Участь у дискусіях на лекційних заняттях	2
7	Участь у роботі на практичних заняттях	6
8	Виконання домашніх завдань	4
9	Виконання контрольних робіт, тестування	10
10	Індивідуальні та групові творчі завдання	8
<b>Всього за атестацію 2</b>		<b>30</b>
Показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності		<b>10</b>
<b>Підсумкове тестування</b>		<b>30</b>
<b>Разом</b>		<b>100</b>

У кінці семестру, здобувач вищої освіти може набрати до 60% підсумкової оцінки за виконання всіх видів робіт, що виконуються протягом семестру, до 10% за показники наукової, інноваційної, навчальної, виховної роботи та студентської активності і до 30% підсумкової оцінки – за результатами підсумкового контролю.

Якщо здобувач упродовж семестру за підсумками контрольних заходів набрав менше 35 балів, то він не допускається до заліку/ екзамену. Крім того, обов'язковим при мінімальній кількості балів за підсумками контрольних заходів є виконання індивідуальної творчої роботи (презентації).

Під час виконання навчальних завдань, завдань контрольних заходів недопустимо порушення академічної доброчесності. Презентації та виступи мають бути авторськими та оригінальними, інформація про результати власної навчальної (наукової, творчої) діяльності – достовірною; у разі використання ідей, розробок, тверджень, відомостей мають бути посилання на джерела інформації з дотриманням норм законодавства про авторське право і суміжні права.

Програма навчальної дисципліни передбачає врахування результатів неформальної та інформальної освіти при наявності підтверджуючих документів як окремі кредити вивчення навчальних дисциплін.

### Відповідність шкал оцінок якості засвоєння навчального



### матеріалу

Сума балів за всі види навчальної діяльності	Оцінка ECTS	Оцінка за національною шкалою	
		для екзамену	для заліку
90-100	A	відмінно	зараховано
82-89	B	добре	
75-81	C		
66-74	D	задовільно	
60-65	E		
35-59	FX	незадовільно з можливістю повторного складання	не зараховано з можливістю повторного складання
0-34	F	незадовільно з обов'язковим повторним вивченням дисципліни	не зараховано з обов'язковим повторним вивченням дисципліни